

WWW.UNI.NS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ТАРМЛАДН

ХУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧАН ЛИСТ.

Број 9.

У Новом Саду, 1. маја 1908.

Год. II.

СМЕШАН ДВОБОЈ.

Барон Раух: Чудна пушка!?

Коалиција: Али гађа!

ПРОФ. дру ГАВРИ МАНОЈЛОВИЋУ
народном мученику

У Хрватску је дошо силник љут
И с њиме дружба гњевом опијена —
На народ гвозден тргнуо је кнут,
Штоплете му га дружба несмишљена.

У Хрватску је дошо „витез“-бан;
Ко тирани силни гази закон, право,
Свем пуку грозан свануо је дан
А с неба сунце блишче крваво.

У Хрватску је дошао силник клет,
Да окује ју у гвоздене ланце,
Да туђинима наш продаде свиет,
Кроз мученике тјерајућ га кланце.

Ти устао си ко поносни див
А с тобом бјела Правда одозгора;
Полегио си кано соко сив,
Да браниш оно што се бранит мора.

Одбијао си клеветничку лаж,
Срамоту грубу и издајство црно,
Рад које сад је Векерлеов паж
Храм просвјете нам народне оскврно.

Ал спазио те онај тирани љут...
И хтједе да те види у прах... мртва;
У руци тешки звизнуо му кнут —
Ти пред њим паде ко завјетна жртва.

Ал ниси сам! Још наш ће тријет свиет
Од злочиначке руке осветника;
Он сије ветар, ал ће буру жњет,
Те одвиет ће га кано проклетника.

Над банским дворим гракће гавран вран,
А тешки ланац црног ропства пуца, —
У двору све се тресе сатрап, — бан
Гдје задња ура оргије му куца.

Шибеник Далмација

„Србобран“

Адолф Макале.

Јаша и Франк.
(На телефону)

— Хало!
— Хало!
— Овде Јаша, а тамо?
— Франк.
— Сервус.
— Живео.
— Шта радиш бечки прапорче —
ха, ха.

— Дишем и пишем — шовенски ма-
музо.

— Како можеш онако клеветати и
лагати? Чим узмем твоје „Право“ у руке,
одмах кажем Кости: ево ти доказа, да
се и лаж може руком ухватити.

— Трговина је трговина. Ја кад ви-
дим твоју „Заставу“ онда приповиједам
својим вјернима о чудесима.

— Иди молим те.
— Тако ми Јехове, — о пардон,
тако ми Бога.

— Каква су то чудеса?
— Прво: што један убијца и роби
јаш може завести један народ; друго
што је издао и школе и манастире свога
народа туђину а сад се спрема да изда
и цркве и сва црквена добра.

— А треће?
— Треће: што још има слијепца,
који вјерују да су намјере тога убијце
поштене и да је он родољуб.

— Ха, ха колега. Ко мисли данас
поштено, тај једе шумске крушке, ко го-
вори поштено тај сједи у »хладу«, ко
ради поштено тога ја у »Застави« напа-
дам, може ли бити шта горе?

— Ала си препреден.
— Као и ти. Просгаци воле приче о
вилама и вештицама, а »интелигенција«
воли да чита лажи и клевете.

— Да чита и — вјерује
— Тако је; а док је тако, дотле је
нами добро.

— Чујеш колега: у чијем се ти цепу
сад давиш?

— Чекај док ти то јавим у »Заста-
ви« ха, ха. А кога ти сад сисаш?

— Стрши се; »Право« ће донијети о
томе брзојав.

— Чујеш: били ми могли штогод за једвички Ћариги.

— Ја сам већ мислио на то, ал ба-
дава.

Још није касно. Нападни ти мене као највећег Србина; реци да спремам буну — и већ ти знаш.

— Хоћеш мало славе, а! Хоћеш да покажеш твојим Србима шта о теби мисли свјетска штампа. Добро, а ти као реванш прикажи ме као највећег живућег, који једино жели добро Хрватима.

— Добро. Крај ће бити: двобој.

— Без крви.

— Ал с добрим темељом и зарадом.
Трррр, цив-цив.

Проглас Србима

на устанак — у Босни.*)

Србски народе!

Тешки утукац је затрефио нашу земљу, нашу тестију и мосак у нјој. Наша отаджбина *стенје* под бременом наших куфераша. Нека невоља нас мори. Тежке окове и златне ланце стежу наше куферашице око руку, врата, и паса — тако да се једва *диже* под бременом — апсолутистичке женске владе.

Бечка краљицуљина хоће „на силу“ да нас преопраси у шпијуне, ћирице, пузафце, држећи нас да смо ми испрашени елеменат способни за сватко просвићено недело, па чак и подметање и стваранје велеиздајничких поркета. Особито сад у ово стеано доба (знате сад се стеоне краве) зходно је поред исисаног народа сисати бечку цуцлу.

Окопиране земље, *базени*, служе *Монархији*, да се може ширити у ширину и дужити у дужину уз весло „Drang nach Osten“.

Србски народе! Не жали ни пара (ако их немаш а ти узајми из владине банке) ни труда ако си рад у ово

*) Писан истим стилем и језиком којим је оригинални проглас.
Ур. „Стар.“

трудно (друго стање) доба да се породиш без бечке бабице, и ти сртај уз поступаоницу, коју смо ти умесили — док се не испуне речи:

Од лудога поца луда и молиштва!

Живјеле Раухове шупље главе!

И ми! одбор

Бечких измећара.

Јавна благодарност.

Његовом Високопреосвештенству Господину епископу Гаврилу

Вршац.

Ваше Високопреосвештенство!

Сматрамо за пријатну дужност да се Вашем Високопреосвештенству овим путем најгоплије захвалимо на Вашем *искреном, пошшеном и родољубивом раду* приликом туцинданскога сабора и после њега.

Пошто нам је Ваш живот и сувише мио, решили смо да Вае ослободимо од сваког даљег напрезања и старања за нашу аутономију. Настојаћемо да своју аутономију уз братску мађарску помоћ даље и сами уређујемо.

Желимо и молимо Вас да се добивеним допустом од Ваше љубазне браће користите и да у каквом *далеком* купатилу лека потражите својим растројеним живцима. Кад оздравите, желимо вам да остатак века проведете *у миру* — далеко од овог варљивог света.

На расепанку љуби Вам руку

Јаша Томић, и остали чланови саборског Одбора.

ТАЧНО РЕШЕНО.

Судија: Е сад ми реците још, колико година има ваша жена?

Муж: Како она каже двадесетпет, — а како ја мислим — још један пут толико.

Полишика.

— Најпростије би решење било, да посланици само онај дан добију дневницу — кад држе склопљена уста.

НОВ НАЧИН ЗА ПИСАЊЕ ЧЛАНКА.

Пријављен патент изван свих културних земаља у Европи — једино у Угарској, па ако *Bohn téglagyáros és monopolista szabadalmi hornyoltető cserépre* — не поднесе приговор, надаши је се — да ће се патент и добити.)

Ленђел-Полоњијева парница.

Нашим читаоцима је познат исход и пресуда у Ленђел Полоњијевој парници. И ако је Ленђел доказао своје оптужбе противу Полоњија, да је злоупотребом свога положаја од људи изнуђавао новац, и поротници нашли да је Ленђел истину говорио, те га од клевете ослободили, а поред свега тога што није клеветао, осудили га ипак паметна господа поротници за увреду части, то је »Стармлади« дошао на идеју, да се и он не би обе-

дио каквом клеветом (осим г. Мргудове »тужбе ради клевете« која га је по сред звезде хајснула) — да на овај начин своје читаоце обавести о Ленђел-Полоњијевој парници:

Има судаца у Мађарској ^{Има} поротника. ^{Нема} ^{Нашло се} дванаест независних, ^{Није се нашло} поштених, добрих Мађара, којима је ^{је} дража била света истина од ^{није} владине милости. Дванаест ^{слободни грађани} ^{робова} седело је на поротничкој клупи, дванаест ^{бораца истине} ^{кривца} ^{и узвица} који нису ништа друго хтели, но једино то, да ^{невиност} ^{неваљалство} победи ^{и кривца} ^{невини} страда. И изrekli су пресуду којом су ^{невиног} ^{ослободили} човека који је имао храбрости, да се ухвати у коштац силом, којој су ешкути ^{запаирани} ^{покорили се}. Таки ^{јунаци} ^{најамници} ^{и кривца} ^{осудили} ^{на славу} ^{милана} ^{грозота} ^{још није} ^{већ је} ^{окужио} сву Угарску и т. д. и т. д.

И—њи: Сад сам бар опран и опет — бео.

На »соареу«.

— Но, јесте чули госпођо, о шкандалу с оном плавушом Јулком, који се десио господину Др. Лази Жарковићу, од његове супруге.

Чула сам. Ха-ха-ха. Но, лепо се обоје провели. Хја, молим вас, дрскост је то било од плавуше долазити на кућу. (Једној гошћи): Је ли и ваш муж, госпођо, доктор!

— Јесте!

— Па зар ви нисте љубо-

— Нисам! Мој муж је — марвени доктор.

Кефало.

Касна радост.

Тоша Кицош (гумац. У београдској ашченици на косту): Заиста чудна игра судбине. Ево у насуљу ми дају давно заслужени ловор.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Вести из места.

Шала и сатира. Г. Кузман Миловановић звани „референт“ изволео је наименовати за привременог управитеља основне школе г. Ђорђа Петровића. Шала!

Леп пример. Г. г. Др. Сос, Др. Свињарев и Кузман звани „референт“ изволели су иступити као помажући чланови „Невена“, с разлога што њима као правим хазафијама и српским коштутовцима не приличи бити члановима јединог српског невачког друштва у Новом Саду.

Фелтонски дроњци. После уводних политичких дроњака — сад „Застава“ доноси од неког Г. Фелтонске дроњке“. Хја, шта ко има то и даје.

Извештај позоришног одбора Позоришни одбор „за штедњу и узајамно потпомагање“ јавља, да је у прошлој седници на основу узајамног потпомагања примио Мргудову драму, која управо и није драма. У две идуће седнице ће примити један комад од Радића, на основу Мргудове рефераде, а на основу Радићеве рефераде — једну драму од г. Мргуда, који у осталом има још девет драма у резерви — јер он пише драме одмах на фуце или километре. Сирота позоришна публика!

Радикалска панама у — Бечкереку. Бечкеречке вође радикалске странке г. Јоца Глигоријевић „Воздиханије“ и г. Тоша Турински, да би оправдали реч оног владике: „у радикалној странци има и лопова најординарније сорте“ — покрали су бечкеречки новчани завод за 80 хиљада круна. Бечкеречани су решили, да се радикалима прикачи једно к те пуна титула од сада одаје која би гласила: **к**радикали; а напротив код „Воздиханија“ да се само **х** у г измени т. ј. „Воздиганије“.

Циганске черге на сред Новог Сада. Наше славно коштутовачко родокаљско представништво, дозволило је бившем феншпановом форушници Јожики Мајеру, да магистрату под нос, а Новом Саду на сред носа подигне неке циганске черге. У прошлу недељу су те вашарске шатре отворене, уз огромне учешће Чивута, тако да си помислио да се налазиш у Жидо а не Мађарорсагу.

„Еј, српска Агино,
Ала имаш — представништво фино!“

Писмо нашег бившег разносача „Стармладог“ Илије Бугарског, ког су

радикали, гђа „Врачара“ уз припомоћ Коштутовачке полиције — стрпали у лудницу — није могло изаћи у овом броју листа, али ће у скорим угледати света, а осим тога ћемо то писмо изложити негде у излогу, да се види докле допире радикалско неваљалство.

Уредништво и адм. „Стармладог“

Нашли се. Један професор новосадске српске гимназије предаје средњи век, који се згодно подудара с памећу г. професора, која је такођер из средњег века. Једино што се опажа утисак новијег века, то је, да се г. професору никако не могу у предавању да одвоје радикалски афоризми. Па чим спомене име калуђер одмах додаје реч — бећарина!

Театралија.

После дужег пијанчења и тарања других модерних спортова г. управитеља Добриновића — једва једном је окренула ствар на боље. Наиме г. Добриновићу је пошло за руком да изазове *страјк 12 млађих бољих снага*. Чим је страјк избио, управитељ је одмах брзојавно позвао позоришног одбора лобцајхбрудере, познату Мирођију Ису Бајића и г. Радића Сврдло. Позоришни одбор под председништвом вредног прикупљача народних песама г. Остојића и „књижевника“ Мргуда, — донео је решење после дужедневног циганског конференсања да се набаве нови чланови. Г. управитељ, на темељу тога, излази дневно на суботичку станицу и узалуд очекује — из Београда глумце. То није лепо од одбора да тако насамарује управу — нити је лепо од управе да тако насамарује одбор, а од једних и других је најмање лепо да

заједнички тако шиканирају управничким „мавирима“ — срп. публику.

Присни пријатељи. Г. Андрија Лукић и г. Пера Добриновић су опет присни пријатељи. Оне узајамне фине погрде задржаће свако за себе. Толико ради равнања срп. публике.

МАЛЕР НОВОСАДСКОГ „ШЕКСПИРА“

Обично се вели, кад неко нема среће боље да и не живи, Али кад неко има среће али само нема дара, на пр. за писање драма, а поред свег тога осећа у себи неки *књижевни свраб* — хе то је онда већ малер. А кад га тај малер већ годинама бије, то се онда зове *стални малер*. Ту онда већ г. „писац“ *volens volens* напне петага свог — и избаци из себе по једно туце — драма. А кад се увери да је све то „мокар бариш“ — који не пали — онда се г. „писац“ већ мора мало за плот ухватити, па ма то био и туђ. Удешавају се преко лобцајхбрудерства »гњаваторска предавања« — наручује се клак и прилепљује му се наслов »Ускочкиња«. Истина наш народ вели „Ускочкиња“ али г. писац додаје *иња* ваљда опет због плота. На пр. не каже се „Крајшница“ него „Крајшк*иња*«. Али сад долази главно. Одлични члан лобцајхбрудерства г. Р. (читај Радић) путује нарочито у Сомбор. Удешава предавање, клак — и пише критику. Јавља како је г. Мргуд написао сеоску драму — која и није драма. (Еле драма без драме!) и како су „два чина врло слаба — а *трети није јак!*“ Е то је већ малер. А тај малер се појачава кад комад у Суботици свечано пропада; а сем свега тога новосадски суд преске парнице налази, да у познатој полемици око г. Мргудове »Ускочкиње« и нашег уредника „Ускочкиње“ — нема клевете, те се г. „писац“ Мргуд још осуђује на 30 круна, онда већ и није више толико малер колико једно правоученије, које би требао г. писац сеоских драма да мало проштондира и ако Лаза Костић вели: »штудија је мучан посао!“ Шат нађе једном своје ја — и сиђе с петага, којег узалуд мамуза — као и што узалуд мамуза лобцајхбрудерство сироте читаоце г. Мргудем писцем сеоских драма, чије драме не би у Србији играли ни по вашарима у „Куку Тодоре позоришту“ — а код Мађара не у »Paprika Janosi“ позоришту, него чак ни за дугмиће или лишће под шупом, — за дечурлију.

ЛИСТАК

Моргењачине занимљиве вести.*)

— Нашу фрајла моргењачу чешће гута боли зуб на Даљ. Она би драге воље извадила зуб, само да то не боли.

— Политички рајзендер, прота Пашић ће своја путунијска кола наново обојити. — Крајње је време, јер их већ неколико година није у боју метао. (Надати је се, да ће их у црвено-бело-зеленој боји офарбати — као прави родокаљац Пр. ур. »Ст.«)

— Један странац, име му не могосмо дознати, прошао је нашом вароши. Не знамо ни куда иде ни откуда је. Јамачно иде својим послом. (Да не буде откуд то крволук Тупаковић из Београда. Пр. ур. »Ст.«)

— Доктор Миша Кинески, купно је једног чилаша. Надамо се да ће овај бржи бити од оног пређашњег, румског. Иначе нашто му »пазар«. Болесници (радикалски бирачи) ће опет по Срему пре умрети но што он до њих стигне.

— Наш „сецер“ и уредник с маказама госн. Брадваровић рече Будаковић, данас не „ради“, мамуран је као чеп, треба ће најмање 2—3 дана док дође к себи.

— Сутра ће наш прота Божа држати на салишима придику о оној изреци; „Боље узети, него дати!“

— Наш признати говорник др. Бранко Илијћ, држао је и опет јетан од својих шаливих говора у варошком представништву — који је и опет огроман смех изазвао. Жпвео хумориста.

— Познато је, да музика на неке људе силан утисак производи. — Особито ако је „звечећа“ — онда нарочито на радикале утиче.

— Али и на животиње утиче. Један магарац (ваљда „бивши“. Пр. ур. „Ст.“) чувши звуке Кошутове ноте, на великој тамбури (клавиру) из Пеште и сам је почео свом снагом »секундирати« — т. ј. њакати. (Види допис из Сентомаша.)

Двије карте.

Потпредседнику Мира-бовис-у Брод.

Лизавац ће сачињавати безимену странку и групу у сабору. Опструираће непрестано ћутањем, док не научи ону твоју „удри, удри ин дер штат...“

Председнику Дугобрадоњи

Карловци.

Писао сам Јаши, да ми пошаљете per Eilgut Лизавца, да га научим ону песму, како би могао што пре ступити међу моје истомишљенике, јер и тако не знамо: ко ће насљедити Рауха. Још

ваш Нико.

*.) Види 73. број мале „Заставе“. — Пр. ур. „Ст.“

И опет позив на претплату.

У прошлом дуплом броју је изашао додуше позив на претплату, а да је било одзива, зацело не би било и опет позива. . Зато и опет отварамо претплату на другу четврт, а „отвараћемо“ је све дотле док је једног дана сасвим не затворимо или док нас не затворе. А то нам у мало није пасирало од једног „писца сеоских драма на туце“. За сада да како да суд није узео у обзир Јакова с фокошем којег су г. песац у тужби прикључили — него је »неправедно“ узео у претрес једино оптужбу — и г. тужитељу дозволио да је он »у праву“ — да плати 30 круна оптуженоме или уреднику нашег листа. Ал' од тог „Стармлади“ не може живети. Изузимајући ако г. песац не мисли од сваке своје будуће драме да нам толико плати. За сада

дакле молимо да нам се претплата за другу четврт обнови, јер „Стармлади“ других извора за живот нема осим претплате — и радикалске и Раухове бруке. А од тих брука једва и они животаре и патежу к'о бећар с гаћама. „Стармлади“ је једино пактирао с вама: г. г. прет платницима!

Не заборавите дакле једини српски независни сатирични лист. Цена је листу као и досада: **К 8. на годину; К 4. на 1/2 год. или К 2 на четврт;** — а добија га дабе свако, когод нађе два нова претплатника, (не последплатника.)

Уредништво и администрација
„СТАРМЛАДОГ“.

СЛАНО КУПАТИЛО

У СТ. СЛАНКАМЕНУ

отвара се 1. маја, а сезона траје до 1. октобра.

Друштво је саградило 2 зграде са 40 елегантно намештених соба. Цене су од К 120 до К 5—

Осим тога има рентаурација са добром и јефтиним кујном и добрим пићем.

2—5

Погребно подузеће и стовариште надгробних споменика

ПАЈЕ МАРКОВИЋА у НОВОМ САДУ

у средини дунавске улице, телефон број 168.

Филијала: погребно подузеће „Конкордија“ пређе Буре Стојковића, Ђурчијска ул. бр. 15.

Држи ваада огроман набор сваковрених каменних надгробних споменика. Натписе изрезује најсавршеније, а позлата дупла и дуготрајна. Велики избор мрт. сандука, венаца, покрова и целокупне опреме за погребе. Цене строго солидне а послуга најтачнија.

Многоструко одликована.

Постоји од 1860. године.

ФАБРИКА НАМЕШТАЈА И СТОВАРИШТЕ

НАСЛЕДНИКА НИКОЛЕ ДУСИНГА

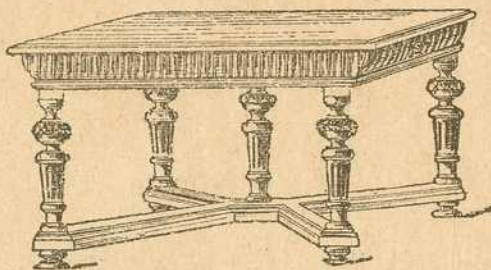
170 7—52

У НОВОМ САДУ.

Ханска улица бр. 1. преко пута од српске основне нар. школе препоручује своје велико, богато сортирано стовариште намештаја за спаваће собе и трапезарије, као и свију врста тапечираних гарнитура за салоне у сваком етилу по јефтиним ценама.

Даље: шифонера, иревета, столова, ноћних и за умивање, орманчића, креденца, дивана, огледала, мадраца, столица

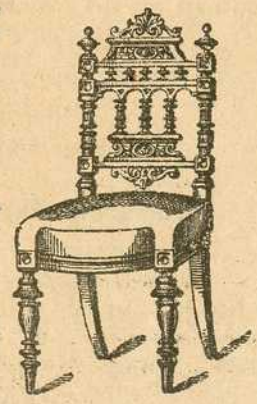
С Л И К А,

у тамној и политираној изради а солидној каквоћи и са врло јефтним ценама.

Избор у ћилимова, простирачима и завесама.

Препоручујемо нашу нову уређену радионицу са машинским радом за израду свију врста намештаја по жељи.

Солидна послуга! — Јефтине цене! (О солидној послуги најбоље референције.)

ЈЕДИНСТВЕНО И НЕНАДМАШИМО ЛЕКОВИТО БЛАТНО КУПАТИЛО

„РУСАНДА“

у Меленцима (Торонт. жупанија) у Угарској
отвара се 1./14. маја 1908.

а завршује овогодишњу купал. сезону 1. (14.) септ. 1908.

СИГУРНА ЛЕКА у купци, наћи ће они болесници, који пате и болују од ових болести:

- 1.) Скрофуле у свима облицима и појавама.
- 2.) Отока у жлездама и коши, 3.) Чиревима.
- 4.) Костобољи, реуми у свима облицима и појавама.
- 5.) Застареле тврдоће, укочености, згрчености, после запалења у зглавцима, (контрактуре.)
- 6.) Застарелих рана и отока, нарочито услед кошчаних болести Caries Necrosis-a, у чему надмашује и најгласовитије интернационалне купке.
- 7.) Кроничних кожних болести, особито суве екцеме.
»Prurigo Psoriasis« — кожне болести свију врсти, које нису могле никакове лековите масти излечити.
- 8.) Севотине и застареле реуме.
- 9.) Са успехом лечи застарели Луес, Ишијас, и т. слично, те су за ту сврху спрењене нарочите кабине.
- 10.) Код женскиња са сигурним успехом лечи неуредан крвоток, и живчана поболевања.
- 11.) Лечење бива по налогу лечничком блатним облагањем, увијањем, масажом и електризирањем.

Управа купатила располаже безбројним захвалним изјавама, оних болесника, који у дугогодишњим мукама своје болести, изгубише сваку наду за оздрављање, а који се по употреби **само 21 купке**, опростише несносне и мучне боље и подпуно здрави кућама вратише.

Поред чудне природне лековитости, купатило је по модерном укусу и данашњим захтевима удешено тако; да гостима стоји на расположењу, вијугастим стазама лепо удешен и простран цветни парк, са дебелим хладовима и угодним клупама, три лепо и модерно намештена хотела са гостинским собама, простран курсалон, и трапезарија, гласовир, куглана, особита музика изврсна кухиња и тачна послуга.

Купатило шаље свакоме бесплатно, на захтев уз обележје тачне адресе купалишне проспекте.

За управу купатила „Русанде.“

У Меленцима 13. (26.) марта 1908. године.

183 3—3

Каменко Пиперски
деловођа.

Ђена Петровић
председник.

Цена је листу: на годину К 8, на $\frac{1}{2}$ године К 4, на $\frac{1}{4}$ године К 2.

„Стармлади“ излази 1. и 16. од сваког месеца. Рукописи се шаљу на уредништво. Претплата се шаље на администрацију „Стармладог“ у Нови Сад (Ujvidék), Хаџић-Светићева улица број 6.

УРЕЂУЈЕ: СТАРМЛАДИ. (Поједини број 30 пот.) Одговорни уредник: Петар Крстоношић

Власник и издавалац: М. Крстоношић.

Штампарија д. д. Браника у Новом Саду.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А